

Munkaterv

a Bocskai István Múzeum 2025. évi működéséhez

Bevezető

A Bocskai István Múzeum 2025-ös munkaterve Hajdúszoboszló Város Önkormányzata Képviselő-testületének 2025. márciusi ülésére készült, és az intézmény aktuális évben megvalósítandó feladatait, elképzeléseit ismerteti. Térségi múzeumként küldetésünk, hogy Hajdúszoboszló és a térség kulturális örökségét a múzeumtól elvárható magas szakmai minőségben és felelősséggel gyűjtsük, őrizzük, gondozzuk, feldolgozzuk, valamint bemutassuk a lakosság, illetve a turisták előtt. Ugyancsak fontos feladatunk, hogy a gyűjteményeinkben őrzött műtárgyakat hozzáférhetővé tegyük a tudományos kutatás számára. Küldetésünknek érezzük, hogy a múzeum kiállításával, múzeumpedagógiai programjaival és rendezvényeivel, munkatársainak publikációival és ismeretterjesztő tevékenységével elősegítse a természeti, társadalmi, művészeti, kulturális és tudományos összefüggések megértését, és ösztönözzük a folytonos művelődést. A szakmai munkatervnek nem célja, hogy részletesen bemutassa az intézményi költségvetés tartalmi elemeit, hiszen azt a fenntartó már megismerte a 2025. évi költségvetési rendeletről. A múzeum a képviselő-testület által jóváhagyott költségvetésből gazdálkodik, ennek megfelelően készült el idei munkatervünk.

Munkaterv

A Bocskai István Múzeumot létrejötté óta az a szándék vezérli, hogy kiemelt szereplője legyen a város kulturális életének, és Hajdúszoboszló turisztikai kínálatának is kiemelkedő és reprezentatív tényezőjévé váljon. Fontos kiemelnünk, hogy a település más kulturális szereplőiben nem vetélytársat látunk, hanem partnereket, akikkel együttműködhetünk a közös cél megvalósítása érdekében. Éppen ezért programjainkat a Kovács Máté Művelődési Központ és Városi Könyvtár rendezvényeivel összehangoltan hirdeti meg, valamint több kulturális program közös szervezés alatt valósul meg 2025-ben.

A 2025-ös év kiemelkedő jelentőséggel bír Hajdúszoboszló város számára, hiszen a hévíz feltörésének 100. évfordulóját ünnepeljük idén. Pávai Vajna Ferenc geológus kutatásai

nyomán 1925. október 26-án feltört a hévíz Hajdúszoboszlón, ami máig meghatározza a település turisztikai, gazdasági és egészségügyi jelentőségét. A gyógyvíz Európa-szerte híressé tette a várost. A centenáriumi év tervezése már 2024-ben elkezdődött az egyeztetéseken részt vett a Bocskai István Múzeum is.

Kiemelt programsorozattal szeretnénk a centenáriumi évhez kapcsolódni. Március elején Pávai Vajna Ferenc születésnapjának 139. évfordulója alkalmából lehetőséget biztosítunk a helyi Pávai Vajna Ferenc Általános Iskola diákjainak, hogy a Tudományos Oktatásért Szabó Szabolcs Elmékére Közhasznú Alapítvány önkéntes kutatói közreműködésével látványos kísérlet bemutatón vehessenek részt. Az iskola által szervezett tanulmányi vetélkedőn pedig a múzeum zsűritagként képviseltette magát. A város középiskolásai számára a művelődési központtal közösen szervez tanulmányi versenyt a múzeum, amelynek a művelődési központ ad majd helyet. A múzeum új foglalkozással bővíti idén múzeumpedagógiai kínálatát, amely a víz világnapjához kapcsolódik és a „Játék a vízzel” címet kapta. A Múzeumok éjszakáján nyílik új időszaki kiállításunk „100 éves a hajdúszoboszlói gyógyvíz” címmel. A múzeum legnagyobb rendezvényén délutántól késő estig látványos vizes és tüzes kísérletek, bemutatók, zenés előadások, színházi műsorok, kirakodóvásár, utcafesztivál várja az érdeklődőket. Az idén második alkalommal rendezzük meg nyári egyhetes napközis táborunkat „Kis kutatók, nagy felfedezők” címmel. Ennek témája a földgáz és a víz lesz. A résztvevők kísérletek, bemutatók segítségével bővíthetik a földgázzal és vízzel kapcsolatos ismereteiket. Emellett célunk a helyi identitás erősítése is. Ősszel a Kutatók éjszakájához kapcsolódva folytatódnak a kísérletbemutatók. Novemberben pedig „Hévizsek, lehetőségek, korlátok a hazai turizmus történetében” címmel történészkonferenciát szervez a Bocskai István Múzeum. A gyógyvíz feltárásának centenáriuma alkalmat ad arra, hogy számba vegyük, a Pávai Vajna Ferenc és más geológusok kutatásai nyomán kialakult fürdők hogyan alakították Magyarország turizmusát. Ennek érdekében a konferenciára olyan kutatókat tervezünk meghívni, akiknek kutatási területe kiterjed Magyarország különböző gyógyvízzel rendelkező településeire. Velük együtt azt vizsgáljuk majd, milyen lehetőségeik voltak az egyes településeknek, hogy profitáljanak az újonnan létrejött vonzerőből? Milyen tényezők játszottak közre abban, hogy ki tudja használni a lehetőségeiket és fürdővárosokká váljanak? Mely tényezők korlátozták a települési érdekek érvényesítését másutt? Milyen elképzelések határozták meg az állami turizmuspolitikát a 20. században, és hogyan tudtak érvényesülni a helyi turizmuspolitikai koncepciók? Mitől vált sikeres turisztikai központtá egy-egy település, és milyen tényezők gátolták, hogy más települések azzá váljanak.

2025-ben kiemelt feladatunknak tartjuk, hogy megtöltsük élettél a tavaly nyílt Szoboszlói Irodalom Házát. Ennek érdekében a 2024. év utolsó negyedében elindított programok folytatása mellett újabb rendezvények megvalósítását tervezzük. Hagyománnyá vált, hogy a magyar kultúra napja alkalmából „Mert Szoboszló az és képeskönyvem” címmel rajzpályázatot hirdessünk. Idén 197 beérkezett pályamunka időszakosan az Irodalom házában kapott kiállítási helyet, mivel a megelevenedett Szép Ernő versek az állandó kiállítási tematikához kapcsolódtak.

A Főnix Versmondó Kör havonta többször tart versfelolvasó délutánokat az Irodalom Házában. Folytatódnak a tavaly elindított irodalomterápiás foglalkozásaink, amik ebben az évben tematikusan lesznek meghirdetve. Az irodalmi állandó kiállításhoz kapcsolódva új múzeumpedagógiai foglalkozás, „A bábok titkos élete” került bevezetésre. Áprilisban a magyar próza hetéhez és a költészet napjához kapcsolódóan egyfelvonásos színházi előadásokat tervezünk a pódiumszínpadra. Felolvasó és szerkesztői estek beszélgetések hallhatóak majd az Irodalom Házában, amivel célunk, hogy kialakítsunk a múzeumban egy irodalmi kört, aminek tagjai rendszeres látogatói lesznek rendezvényeinknek. Emellett a gimnazistáknak az érettségi témaköreiből szeretnénk előadásokat szolgáltatni, hogy ezzel is segíthessük őket a sikeres vizsgázásban. Folytatni akarjuk a zenés nyári esték sorozatát is, aminek az Irodalom Háza lesz a helyszíne. Szeptemberben az „Éva-napok” keretében emlékezünk majd meg az adománytevő Bieliczkiné Buzás Éváról. Az év hátralévő részében pedig „Mesél a kortárs irodalom” címmel, több alkalommal tervezünk kortárs írókat, költőket és műveiket bemutatni az Irodalom Háza színpadán.

A múzeum idén is kapcsolódni fog a Szoboszlói nyár programkínálatához. Júliusban rendezzük meg a SzépFeszt elnevezésű irodalmi fesztiválunkat a Szoboszlói Irodalom Házában és annak udvarán. A rendezvény középpontjában Szép Ernő művei állnak annak érdekében, hogy erősítsük az író kultuszát. Ennek megfelelően monodrámák, felolvasószínházi előadások és zenés produkciók várják a vendégeket, aminek révén az est folyamán megelevenednek Szép Ernő művei és kora. Emellett az immár hagyományossá vált „Hajdú őrzőjét” elnevezésű programunkat is folytatni kívánjuk, amennyiben ezt az anyagi források lehetővé teszik.

Meggyőződésünk szerint a múzeumi közművelődési rendezvények rendkívül fontosak a kultúrákövetítés és a múzeum társadalmiasítása szempontjából. Folyamatosan bővíteni kívánjuk a rendszeresen múzeumba járók körét településünkön. Egyfajta közösségépítés tehát a célunk, amit úgy szeretnénk elérni, hogy kiscsoportos programokat, kézműves

foglalkozásokat, ismeretterjesztő előadásokat hirdetünk. Ezek a programok eddig is nagy sikernek örvendtek. Ennek érdekében számos programot valósítunk meg 2025-ben. Havi rendszerességgel társasjáték klubot szervezünk. A Nemzeti Művelődés Intézet Aszakkör programjának részeként bútorfestő és hímző szakkör indult a múzeumban. Kapcsolódtunk a térségi kulturális programhoz, ahonnan programelemeket igényeltünk. 2025-ben Tamus István vezetésével grafikai mesterkurzust, továbbá tűzzománc szakkört, textilfestést indítottunk. Szeptember végén egy meshéttel készülünk elérni a város óvodásait. Az év végén pedig ismét meghirdetjük a népi mesterségeket bemutató mesterségköstoló foglalkozássorozatotunkat.

Kiállítási tevékenységeink idén az időszak kiállításokra fókuszál, az állandó kiállításainkat pedig új marketingelemekkel fogjuk népszerűsíteni. A januári rajzpályázatunkat követően március végén nyílik időszak kiállítás Kepes Ágnes keramikus műveiből, amihez a Nemzeti Kulturális Alaptól nyertünk pályázati támogatást. Júniusban – ahogyan azt fentebb említettük – a centenáriumi évhez kapcsolódó kiállításunkat mutatjuk be, ami év végéig lesz látogatható. Igényt nyújtottunk be a polgármesteri hivatalhoz az Irodalom Háza kb. 15 m² alapterületű két kisebb helyiségének felújítására. Itt egy kisebb időszak kiállítóterem kialakítása a cél, ahol a felújítást követően irodalmi és képzőművészeti témájú kamarakiállításokat fogunk szervezni.

Az esélyegyenlőség és új társadalmi csoportok megszólítása érdekében folytatjuk a szakmai együttműködést a Hajdúszoboszlói Pedagógiai Szakszolgálattal. A közös munka annak érdekében zajlik, hogy állandó kiállításainkat autizmusbaráttá alakíthassuk át, és így az általánostól eltérő igényű látogatóinkat is ki tudjuk szolgálni.

A múzeum számára a közművelődési és közönségkapcsolati feladatok jelentik a munka leglátványosabb részét. Azonban számos olyan, jogszabályban rögzített feladatot is el kell végezni, amik a nagyközönség előtt rejtve maradnak. A múzeum alapfeladatai közé tartozik a kulturális javak gyűjtése. Ezen belül 2025-ben elsősorban a centenáriummal kapcsolatos tárgyak, dokumentumok, fényképfelvételek felkutatására és gyűjtésére fókuszál intézményünk. A múzeumba került tárgyakat nyilvántartásba kell venni, azaz be kell azokat vezetni a gyarapodási naplóba és a leltárkönyvbe. A múzeumnak gondoskodnia kell a gyűjteményébe került kulturális javak megőrzéséről, el kell látnia a műtárgyvédelemmel kapcsolatos sokrétű feladatot. Ide tartozik ugyanis – többek között – a megfelelő raktári környezet kialakítása, annak állandó figyelemmel kísérése, és szükség esetén beavatkozás az egyes tényezők megváltoztatása érdekében. Mindezek mellett folytatnia kell 2025. évben is gyűjteményeinek a digitalizálását, ami nagyban javítja a műtárgyak hozzáférhetőségét,

kutathatóságukat. Az év folyamán folyamatosan végezzük a raktárban lévő műtárgyak tisztítását, amelyek közül a kiállításokra szánt műtárgyak élveznek elsőbbséget. Emellett a szakmuzeológusok kutatási feladataikat is végzik. A kiállítási, műtárgyvédelmi stb. feladataink és céljaink megvalósításához az anyagi források biztosítása érdekében a pályázati lehetőségeket is figyelemmel kísérjük.

Hajdúszoboszló, 2025. március 12.

Nagy István s. k.
múzeumigazgató